เรื่องเสร็จที่ ๑๐๗/๒๔๘๗

บันทึก

เรื่อง การตีความมาตรา ๕๑ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามหนังสือ ร. ที่ ๗๑๙/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๗ แจ้งว่าคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีบัญชาให้ถามว่า ในระหว่างที่นายกรัฐมนตรีขอกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง และยังมิได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ใดดำรงตำแหน่งนี้ การรับสนองพระบรมราชโองการนี้จะปฏิบัติอย่างใด นายกรัฐมนตรีเก่าจะลงชื่อรับสนองพระบรมราชโองการได้หรือไม่ และขอให้ฉันรีบชี้แจงขึ้นไปโดยเร็ว นั้น

บัดนี้ กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

เป็นข้อที่ไม่มีปัญหาและเป็นการใช้เหตุผลตามธรรมดาว่าเมื่อคณะรัฐมนตรีใดลาออกทั้งคณะแล้ว ย่อมเป็นข้อจำเป็นที่จนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่ การดำเนินงานฝ่ายบริหารจะหยุดชะงักไม่ได้ มิฉะนั้นก็จักเป็นการเสื่อมเสียแก่ส่วนได้เสียและความปลอดภัยของประเทศ

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่รับรองกันในประเทศทั้งหลายว่า คณะรัฐมนตรีซึ่งอยู่ระหว่างลาออก ย่อมคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการตามปกติ กล่าวคือไม่ริเริ่มกฎหมายใหม่ หรือดำเนินนโยบายอันสำคัญ

ในรัฐธรรมนูญของไทย ปัญหาเรื่องนี้ก็ตกลงได้ตามประเพณีปกติอันนี้ และปรากฏจากการตีความมาตรา ๕๑ ดังต่อไปนี้

วรรคหนึ่งของมาตรา ๕๑ ให้เป็นหน้าที่อันจำต้องกระทำของคณะรัฐมนตรีที่จักต้องลาออกทั้งคณะเมื่อไม่ได้รับความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎรต่อไป และในกรณีนี้มีความระบุไว้ว่า “คณะรัฐมนตรีที่ออกนั้นต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่” มิฉะนั้นก็อาจจะได้มีการขัดกันระหว่างสภาฯ กับคณะรัฐมนตรีซึ่งอยู่ระหว่างลาออก ด้วยเหตุว่าสภาฯ อาจตั้งข้อขัดข้องในการที่คณะรัฐมนตรีนั้นยังคงดำเนินงานประจำวันของฝ่ายบริหารอยู่ภายหลังที่ได้ไม่ไว้วางใจแล้ว

แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีลาออกโดยลำพังตนเอง ก็ไม่ต้องเกรงว่าจะเกิดข้อขัดกันดังกล่าวแล้ว และประเพณีปกติในการดำเนินงานประจำวันก็นำมาใช้ได้ในตัวเองโดยไม่จำต้องมีบทบัญญัติใดซึ่งระบุไว้ดังนั้น

สำหรับปัญหาเรื่องการรับสนองพระบรมราชโองการ ก็ควรเป็นไปตามหลักข้างบนนี้

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค

(นายเดือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๔๘๗

Interpretation of Section 51 of the Constitution

It is a matter of course and common sense that, when a Council of Ministers resigns as a body it is necessary that, up to the appointment of a new council of Ministers, the current affairs of the Executive cannot stop and remain in abeyance: it should be highly detrimental to the interests and safety of the country.

Consequently it is admitted in all countries that there signing Council of Ministers remains in office for dealing with such current affairs, other than the initiative of new laws or the performance of acts of Government which have no urgency.

In the Thai Constitution, this question is settled according to that usual tradition, and this appears from the interpretation of Section 51, as follows : the first paragraph of Section 51 makes in compulsory that the Council of Ministers shall resign as a body when they have no longer the confidence of the Assembly; then in that particular cases, it has been necessary to specify that the resigning Council "shall remain in office till the newly appointed Council assumes its functions"; otherwise there might have been a conflict between the Assembly and the resigning Council, because the Assembly might have objected to the said Council still dealing with daily routine of the Executive after their resignation.

But when the Council of Ministers resigns spontaneously, no such conflict is to be feared, and the usual tradition for dealing with daily routine applies ipso facto and without and provision being necessary to that effect.

28th July 2487